

अद्भुताचा उत्सव

आर वाय देशपांडे

At beauty's festival

अद्भुताचा उत्सव

आर वाय देशपांडे

13 April – 14 May 2025

This draft dated 29 May 2025 is to be taken again for finalisation.

०१: हे स्वप्न मला कळले
०२: अनेकत्वाची धारणा
०३: बकुळेची फुले
०४: जांभळीच्या खाली
०५: संकेताचा शब्द

०६: टहाळाच्या जुड्या
०७: वाढले माझे धन
०८: पहाडगंज
०९: अभिवेगाचा जन्म
१०: चेटकिणीचे भवितव्य

११: ही सौंदर्ययुवा उषा
१२: वसंताच्या जल्लोशात
१३: भविष्याचा महामार्ग
१४: आणे संदेश पक्षी माझा
१५: येई अग्निदेहपुत्र जन्मास

१६: चैतन्याची तेजोमय उद्दिष्टे
१७: जन्मास येई उज्वल
१८: सुपूर्दीकरण
१९: उमगले माझेपण माझे मलाच
२०: काळ्या देवदूताचे वक्तव्य

२१: प्रशांतीची लयबद्ध रूपे
२२: सगळे काही जाणणारे स्मित
२३: अनाथ्यपण
२४: अद्भुताचा उत्सव
२५: ह्या प्रेमभरणीत एकच ध्यास

०१: हे स्वप्न मला कळले

दुःख क्लेश न उरले अज्ञानाचे
बंधने तुटली संकीर्ण हृदयातील;
जाउनी सगळी बोचरी क्षुद्रता
भूमिगत खोल सापडे रत्नभांडार;
काळोखाच्या गुहेत लख्ख उजेड
हर्षित कोजागिरीच असे जशी काही;
अवतरे सौंदर्यमयि आल्हादिनी,
डोले नुपूरांच्या झुणझुणित सृष्टी सारी;
विद्रुपता कुठलीही नसे भावनामधे,
नसे कुठेही तुच्छ खोटी प्रेम-माया;
फळाफुलांनी लदली भरणेचा बाग
स्वर जाती दूरवरी घेऊनी स्वैर पंख;
पण हे कोडे मला कळलेच नाही, —
अश्वाची धाव अग्निबाणाच्या गतीची;
जे दिसते त्याच्या खूप पलीकडे, खूप,
असे दृष्टी पोहोचणारी योगचक्षुची;
अद्भुततेच्या पुढे आहे मोठा विस्तार,
आनंदाचा, समृद्धीचा, दिव्यत्वाचा;
चैत्यनाची इच्छित रूपे करुनि धारण
आहेत ज्ञानीजन अग्नितेजाचे तेथे;
म्हणूनतर घेतला मी जन्म मृत्युलोकी
ध्येय घडवीत घडवीत गाठण्या अमरत्व;
अहो हीच तर सार्थकता निर्मितीची,
प्रयास नसे तो, आनंद आविष्काराचा.

१३ एप्रिल २०२५

०२: अनेकत्वाची धारणा

संसार करण्याकरिता तर आलो मी इथे
न बदलणारे ठेउनी बाजूस, माझे चिरत्व;
वाढती विपुलता सगळीकडे, वाढतेपण,
विस्तार सर्वही दिशां, चंदेरी प्रवाळ निळ्या;
सागरात उडी शोधण्या त्याची अद्भुतता,
किंवा मृत्यूमुळे आरोहण सप्त शिखरि;
ऐकता शांत नाद आंतरीचे अनाहत
खोल गहन होई निराकार स्तब्धता;
तिच्याही पलीकडे आहेत अनंत रूपे
येण्याकरता बाळगूनी अपेक्षा उत्साही;
अहो, मोठा खटाटोप तेच घडविण्यार्थ,
हा प्रपंच मांडीला वसविण्या अनेकत्व;
पसारा नव्हे, असावी आनंदाची विविधता,
कारणीभूत हीच इच्छा, घट्ट संकल्प;
शतपरिमाणांसह उभी असे ही रचना,
एकाच रंगातुनी फैलवीत असंख्य रंग रंग;
घेऊनि परम चैतन्य अंगी, हो ठरे अंगी
चैतन्याचेचि अंश, प्रखर प्रज्वलतेचे;
संसार करण्याकरिता तर आलो मी इथे
न पडता संसारात साधण्या संसारत्व.

१५ एप्रिल २०२५

०३: बकुळेची फुले

आलेली आहेत ही फुले तेथून जेथे
न पोहोचे ही दृष्टी, चपळ कल्पना देखील;
सुगंधी प्रांत तो हौसेच्याही पलीकडचा,
सौंदर्याचा, प्रेमाचा, अनोखा, अवर्णनीय;
येऊनि वाढविण्यास रात्रीची वैशिष्ट्ये
हिरेमाणिक चमकती तारकामंडळातही;
भावना आल्हाद दगडामातीत रहस्याचे
गाते गुणगान मधुर रसवंती, ती प्रवरा;
येई घेऊनि स्वाद अंधाराचा प्रासादिक
निर्मळतेच्या हृदयी झळझळे पावित्र्यच;
नसे आजारपण द्वेषाचे वा तुच्छतेचे,
नाही स्पर्श फुलांना कुठल्याही क्षुद्रतेचा;
पसरे त्याउलट साफल्यच रंगारंगातून,
वेगवान तंतूतंतूत चमत्कार रेशमी;
लेशालेशाच्या ठायी, शब्दांच्या लयीत,
रूपारूपात परिमल मधुर हर्षाचा;
विषमातील सहजता, सा-रे-ग-मचा सुवास,
दरवळे देहाच्याही जड हाडामासात;
धावत ओलांडे ऐरावत सप्तवर्णी पूल
सोनेरत्नांचा सुगंधी हंडा जिंकण्यास.

१६ एप्रिल २०२५

०४: जांभळीच्या खाली

जांभळीच्या खाली बसला होता हत्ती
सांगे मौज अधिकतेच्या रहस्याची;
छोट्या घटात आकाश होई मोठे मोठे,
आणि म्हणे, अपूर्व महानता आहे इथेही;
जांभळीचा प्रभाव असा की मी देखील
करी धारण रूपे रूपे , चैतन्याप्रमाणे;
करे काय मरन? करे काय रिपू? काळ?
मी असे मुक्त, मोकळा सर्व बंधनातून;
झालो मी जसे व्हावयास पाहीजे तसा,
ह्याच कारणास्तव घेतला जन्म ह्या स्थायी.

१६ एप्रिल २०२५

०५: संकेताचा शब्द

सकाळी सकाळी घेऊनि पहिले उड्डाण
आणिला संकेताचा शब्द नारद श्रेष्ठांनी;
असे तो विधात्याच्या निर्णयाने घट्ट
होणार त्यातून प्रारंभ नव्या युगाचा;
संपताच चक्र ऋतुंचे नेई अटळ मृत्यु
त्याच्या अंधारघरी प्रेमाच्या आत्म्यास;
योजना असे तेथे भविष्याची खोल, गूढ,
आणण्याशी दैवावर विजय मिळवून दिव्यत्व;
म्हणूनच अवतरली ती क्रियाशील भूलोकी,
सावित्री, मानुनी संकल्प तिच्या अधिष्ठात्याचा;
ओझे उचलुनी जडत्वाचे, भारी अज्ञानाचे,
कठोर दुःख जिंकले तीव्र योगसामर्थ्याने;
मागे वर विराट पुरुषाच्या जाउनी समोर,
होऊ दे, हे भगवंता, तुझाच जन्म इथेही;
आनंदातुनी विस्तारण्यास देही प्रज्वलता
पाहिजे दिव्य जीवन ह्या पृथ्वीतलावरी.

१९ एप्रिल २०२५

०६: टहाळाच्या जुड्या

न्याहाळूनि त्यांचे वेधक कोवळे हिरवेपण
आणल्या शेतातून टहाळाच्या जुड्या;
त्यांच्या गोडस दुधाळ आनंदात झाले
आमंत्रित सौम्य चांदणेही ओलेचिंब;
पाहता पाहता धावे नवीनच धारणा,
साफल्याचा लहानसा प्रेमळ ओढा की;
घाई मौल्याची बाळगलेली उत्सुकता
सांगण्या पर्वताचा उल्हास सागरास;
इच्छुक टवटवीतपणा वाढे वाढे
अहोरात्र साधण्या अपूर्व कायाकल्प;
प्रसन्नताभरून होई जीवनाचे सार्थक,
उगवे हर्षित टहाळ वर्धक प्रकाशात.

१९ एप्रिल २०२५

०७: वाढले माझे धन

वाढले माझे धन चौऱ्यांशी पटीने,
मोहोराने बहरला मोहक आम्रवृक्ष;
हर्षीत असे नदीच्या काठी देव
छान उद्याची सकाळ आकारीत;
दूरच्या गावाहून येति गाणपक्षी,
स्तब्धतेत न ऐकलेले उत्कंठित स्वर;
लाभे खोल अर्थ काव्यरचनेला,
सांगे ते जे कधीही न येई सांगता;
देवघरात मांडीला सुरेख फुलोरा
विश्वाभरी पसरे स्वाद त्याचाचि;
लावुनी गंध भाळी कमावले हे धन,
धन्य धन्य ती पूर्णता आराधनेची.

२० एप्रिल २०२५

०८: पहाडगंज

इथे विकत मिळती साखरेच्या गोण्या,
भरलेल्या दगडामातीच्या गोडव्यानेही;
एके दिवशी काय झाले भर दुपारी
भगवंतानेच घेतली गोणी पैसे देऊन;
गेला स्वगृही देण्यास प्रियेला अशी भेट,
सांगे, अगे, चमत्कार हा बघ पृथ्वीचा;
आविष्काराचा मी दिला होता सूर्य
आणि झाला चिन्मय पार्थिव देहही;
अमृतपाण्याने वाढवलेली ही साखर
मिळे ह्याच विस्मयकारी मृत्युलोकी.

२० एप्रिल २०२५

०९: अभिवेगाचा जन्म

(विचाराचे मूळ — सावित्रीचा अनुभव)

ऐकले आवाज अंधारदरीतून येणारे
आणि पाहिलाही प्रकाश उंचावरचा;
पण होई कुठे जन्म ह्या अभिवेगांचे
हे गहन गूढ जाणण्यास पाहे वाट ती;
असे एकतर सूक्ष्म देहात त्यांचा उगम
अथवा भल्या वैश्विक क्षेत्रातूनी येति तें;
विलक्षण ओठ, अद्भुत डोळ्यांनी तेजस्वी,
असे ह्या नग्न विचारांचे मूळ आत्म्यात;
किंवा शोधत जीवन, प्रेम, उत्कट सत्य,
पडे बाहेर स्मिताचा चेहरा हृदयातून;
भुवया ओलांडून एक दर्शनशील विचार,
विचार, चमकणारे देवदूत मेंदूच्या मागे;
लखलखीत कवच घालून, प्रार्थनेचे हात जोडून,
ओती स्वर्गाचे किरण पार्थिव स्वरूपात;
आल्या उफाळून छातीतून कल्पना,
अलौकिक सौंदर्य, परम आनंदाचे स्पर्श;
घशाच्या संवेदनशील केंद्रावर आक्रमत
मूक अव्यक्त प्रतिध्वनी घूमती त्यांचे;
नसामासातून वाहती तें अभिवेग
उत्फुल्लूनी प्रभावी वक्तव्याच्या आकृत्या.

२२ एप्रिल २०२५

अभिवेग: मनात उत्पन्न होणारी गोष्ट, विचार;

consideration, thought, determination.

१०: चेटकीणीचे भवितव्य

पहा बसलेला ह्या फांदीवर सुंदर पक्षी,
लखलखीत, पट्टा लालसर गळ्याखाली;
आत्मविश्वास असे त्याचा इथे येण्यात,
महत्प्रेरणेने स्फुरित दिव्यत्व साधण्या;
सांगे एक मौज काय विचित्र घडले एकदा,
भेटली होती रात्री काळी विद्रुप चेटकीण;
म्हणे, जाण हे पक्के, अधिक मास संपता
मृत्यु तुझा अटळ आला जरी तू तेथून;
निर्णय माझा नव्हे, काळाचीच नक्की यंत्रणा,
नसे सुटका दैवगतीतून भल्याभल्यांचीही;
पण होतो मी निर्धास्त, आंतरिक निश्चितेत,
घेत हिंदोळे सोनचाफ्याच्या डहाळीवर;
अग्निकुंडातुनी उगवला होता हा अमर वृक्ष,
शुभत्वाने वाढविलेला, स्पर्श न होई कशाचा;
अद्भुत अस्मानी तेज माझे, न छेदती शस्त्रे,
न जाळे पावक, देहही असे प्रज्वलीत;
नसे तिच्याजवळ प्रतिभा, संज्ञा संपदा,
त्रिकालदृष्टीच्या पत्तीकडचे पाहण्याची;
मग कसा ठरे तिचा शब्द खरा, अज्ञानी ती?
मी मुक्तच नव्हे, चैतन्यात आहे क्रियाशील;
लहान कक्षेत न बांधलेला, श्रेष्ठ मी, महान,
दिव्यत्वाचा परम अंश दिव्यत्व वाढविण्यास;
एके दिवशी काळी चेटकीणही होईल सोनेरी,
सोन्याची फुले वेचण्या सोनचाफ्याखाली.

२३ एप्रिल २०२५

११: ही सौंदर्ययुवा उषा

आली ही पहाटे हेमकन्या सौंदर्ययुवा, उषा,
वाढवे ती प्रकाश, न मावळणारा सूर्य घेऊनी;
विस्तारित चैतन्यप्रभा, प्रज्वलतेच्या आकांक्षा,
सिद्धरूप करण्या पार्थिवता होई तिचे आगमन;
आत्मा तर, मोत्यासमान आहे देह देखिल,
प्रख्यात, पिते जशी ती दूध ढवळ्या गायीचे;
अज्ञानाचे असे ज्ञान तिला, रात्रीच्या उदरी
विस्मयीत फाकणारी जांभळीशी झळाळी;
पारिजात, निशिंगंध, रातराणी, मोगराही,
हो, सुगंधित तिच्याच प्रेमस्वरूप उल्हासाने;
अतिमानसिक विश्वसत्याचा बारा इंची पाया,
तेजःपुंज, अमरत्वाचा, तीच उभारी भूतळावर;
विशाल वरुणाचे घेऊनि अनमोल सहाय्य
मिळवी ती तृप्ती, आनंदप्रभूचा आशीर्वाद.

२५ एप्रिल २०२५

१२: वसंताच्या जल्लोशात

हा वसंतऋतू पसरे सर्व ऋतूत,
स्नेह आणि आनंदाची वृष्टी;
अचानक चुंबुनी पृथ्वीच्या भाळी
सौंदर्याहुनी सुंदर करी तिचे सौंदर्य;
वसंतात वर्षा लावी प्रेमाची लागवड,
जसा शिशिर आणे दवबिंदूंचा हर्ष;
कोकीळ गाये मोहोराचा गोडवा,
करे रम्य उत्सव उत्सहित निसर्ग;
उजळे थोर कल्पकतेचे वैभव,
नदीच्या नादात सागर संगीत;
ऋतुसंहार तर वसंतात सूर्याचा,
न संपणारा रंगरंगीत प्रवास;
बारा राशीतूनी फिरे कालचक्र
विजयी वसंताच्या जल्लोशात;
बहरला बागबगीचा सत्याचा
स्तुती गाजे सर्वत्र वसंत म्हणून.

२७ एप्रिल २०२५

१३: भविष्याचा महामार्ग

दूरच असोत तत्वयोजक, इतिहासकार,
भविष्याचा महामार्ग तर बांधे भविष्यच;
नारंगी पहाटेतूनी फटफटे आशाशील प्रकाश
आणि जाती चरायला गुरेढोरे गावरानावर;
मधट पावसाने भिजलेले हिरवेगार गवत
देई त्यांच्या त्वचेस अलौकिक उज्वलता;
श्रेष्ठ, म्हणुनी त्या आहेत, मही, गोमती,
प्रख्यात, महान सत्याच्या आविष्कारार्थ;
ठरवे आरोहण हाचि ख्यातनाम यज्ञ,
हेचि समर्पण चैतन्यशक्तीला संपूर्ण;
नियतीचा क्षण आहे मोठ्या संकल्पात,
येई त्याच्यातुनीच न ढळणारा दिवस.

२८ एप्रिल २०२५

१४: आणे संदेश पक्षी माझा

आणे संदेश पक्षी माझा: फाटले आभाळ,
कोसळती हिरे माणिकांच्या सरीच्या सरी;
सृष्टीच्या छोट्या संसारात बरसात प्रेमाची,
की क्षणाक्षणांमधेही उजळे शाश्वत;
हत्ती घोडे धावती गोळा करण्याकरिता
अद्भुत वैभव, न्यारी विपुलता प्राणा-देहात;
बदले येत्या युगात प्राचीन प्रकृतिधर्म,
महाभूते अंग अंग होतील परा सामर्थ्याचे;
घडली होती जाज्वल्य धारणा योगियाची,
जडत्वात आत्मचैतन्याची कार्यशीलता.

२९ एप्रिल २०२५

१५: येई अग्निदेहपुत्र जन्मास

करुनि कांतिमय युगायुगांचे अमूल्य धन
उज्वल जीवन घडविण्या आणिला पूर्णयोग;
संपले कार्य रात्रीचे, दुःखाकळाचे, मृत्यूचे,
कार्यक्षम अज्ञान सरे, पाऊल ज्ञानप्रान्तात;
क्षणोक्षणी निष्ठूर असे जरी युद्ध, भयानक,
संहार होई शत्रूंचा, आणि उजाडे अक्षय सकाळ;
नसे भ्रम, नसे खेळ प्रकाश-धबधब्याचा,
अग्निप्रपात हा खरा अंधारदरीत भूच्या;
दिव्य बांधणीत येई अग्निदेहपुत्र जन्मास,
विजय मृत्यूहीनतेत ठेवूनि बाजूला अमरत्व;
सार्थकता होई सिद्ध अर्थपूर्ण ह्या जगाची
प्रशंसनीयच योजना आनंदातुनी वाढे आनंद.

३० एप्रिल २०२५

अग्निप्रपात Firefall: play of light with a cascade

१६: चैतन्याची तेजोमय उद्दिष्टे

देहप्रकृतीत आहे बसलेला प्राचीन मृत्यु,
पण ही तर नीव्वळ जुनी एक आखणी;
मी मरत आलेलो आहे अनेकदा, जन्मोजन्मी,
म्हणूनीच का मी मरणार आताही पुन्हा?
पूजेचे फूल संध्याकाळी होईल निर्माल्य,
साधले का त्याने त्याचे खरे मौलिकत्व?
दैवदुर्विलास ह्या संसाराचा चमत्कारिक
देहान्तात पेरलेली आहेत बीजे उद्याची;
काया नसे इथे केवळ होण्याकरिता भस्म,
हाच मृत्यु घडवे उत्कर्षित रूपे रूपे;
पण ती आहेत अज्ञानात जखडलेली,
नसाव्या त्या आणखी दुःखमय शृंखला;
निश्चितच ठरे निष्क्रिय कालचे क्रियापद
मुक्त होईल तनु काळ्या जड अज्ञानातून;
एवढेच नव्हे, हिरण्यमय अग्नि घेई देह
साधण्या तेजोमय उद्दिष्टे चैतन्याची.

२ मे २०२५

१७: जन्मास येई उज्वल

जतन केलेले आहे मी हृदयात शुभ्र पूज्य
हसऱ्या चेहऱ्याचे, सुगंधी कल्पनेचे, सौम्य;
छानशा प्रसन्न अंगणातील बारीक पावसाने
फुलवली वाटिका प्रेमाच्या गुलाबी हर्षात;
आला अग्निपुत्र नेसून भरजरी पितांबर,
हातात तांबूस तपकिरी टाळ घेऊनि;
उद्धवणारे ध्वनी येती ऐकू निरवतेतून,
उंच मंत्रघोषात झरझर होती गोळा शब्द;
दृष्टीने मारली उडी विचारांच्याही पलीकडे,
आणि गवसला अर्थ पुरातन गूढ रहस्याचा;
शुभ्र पूज्यात साठवलेले अनंताचे भांडार,
की येई जन्मास उज्वल, चैतन्यशील शीशु.

४ मे २०२५

१८: सुपूदीकरण

दडवलेले सौंदर्य घेई रुप उल्हासाचे,
प्रकृति आत्म्याची न मालवणारी ज्योत;
पुष्करिणीत आहे अलौकिक कमळ,
चिखलरेंद्याचा, निराशेचा, न होई स्पर्श;
भीती नसे चंद्रतारकांना घोर रात्रीची,
दरीत पडण्याची धट्ट्याकट्ट्या पर्वताला;
प्रेमसागरात न उतरे मृत्यु, संभव असा की
त्याच्यात कायमचा शकेल डुबू तोची;
अगाध प्रसन्नतेला नसे सीमा कुठेही,
कशाचाही किंतु न टाके पाय आडवा;
निश्चल राखाडी गेली अन्तःशोधात,
दगडामातीचे घनत्व लाल माणिक;
धागे-ना-तिन करीत नृत्य मिळवी
हिरवा पाचू अचानक आनंदधन;
संपल्या वेदना, दुःखांचे अवास्तवत्व,
घेतली सूत्रे हाती नवतम चेतनेने.

६ मे २०२५

१९: उमगले माझेपण माझे मलाच

बसलो होतो प्राचीन आप्रवृक्षाच्या छायेत,
आणि उमगले माझेपण, माझे मलाच;
पाहता पाहता तेथे आला शुभ्रवर्णी रेडा,
आणि जसा आला लागला वदु वेदमंत्र;
सांगे, वदविले तें माझ्याकडून योगियाने,
उदात्त छंद, सुश्राव्य, महान, अर्थही गहन;
सर्वत्र, त्यांच्या लयीत फिरती विश्वाची चक्रे,
जसा अनाहत ध्वनी वेगात पसरे सगळीकडे;
पण बोले ऋषी दीर्घतमस चातुर्वाणीचें,
एकची असे इथे, त्या तिघी पलीकडे, गुहेत;
ओळखतो मी त्यांनाही पण उत्सुकता की,
अवतरेल का जगती इथे तिच्या छंदासह;
येई पश्यन्ति परावानीच्या प्रखर उजेडाने,
बघत बघत, घेत घेत, सर्जनशील आनंद;
कदाचित उमगेल तेव्हा मला माझेपण,
सत्यात वाढण्यासाठीच तर आहे मी इथे.

७ मे २०२५

२०: काळ्या देवदूताचे वक्तव्य

सांगे उपहासात्माकतेने काळाकभीन्न देवदूत,
आहे देव तुझा दुष्ट फरशीवर फेकणारा तुला;
काळ्या कोळ्याच्या जाळ्यात अडकलेला जीव,
म्हणतोस, आणेन प्रकाश ह्या अंधाच्या कोठडीत;
काय बाता करतोस उगाचची, फुशारकी नुसती,
बोले वसवी ईश्वराचे राज्य भूतलावर;
खिळ्यांनीं ठोकलेला जर देह तुझा भिंतीवर
असे खात्रीची श्रद्धा सोडव आता तूचि तुला;
ये जन्मात घेण्या आम्लद्रव कापसाच्या बोळ्याने,
कर शोषण दुर्घटनांचे, नियतीचे, प्राक्तनाचे;
भरलेला आहे लोखंडी पेला विषारी काळाने,
क्रूर द्वेषच इथे, माहित नसे थेंबभरही प्रेम.

८ मे २०२५

२१: प्रशांतीची लयबद्ध रूपे

हजार किलोची घंटा वाजे संथ तालात,
उंच शिखरावर, दृष्टीच्या खूप पलीकडे;
होकारार्थी ध्वनी येई त्याच्याही पलीकडून,
विवेकी, मौल्याचा, संदेश दूरच्या भविष्याचा;
प्रतिसाद मिळे हर्षित दयाखोऱ्यातून,
हसती तृणबिंदू विस्मयीत होती वनपाखरे;
शोधता शोधता शोधले गोड तुहीनाचे रहस्य,
नीळ गगनी न हतमळलेल्या उदात्त आशांचे;
हृदयाच्या अथांग गुहेतून येती मंजुळ सूर
प्रशांतीने धारण केलेली लयबद्ध रूपे;
नाचे आनंदाचा मयूर हरभरी अंगणात,
सुरेख त्याचा पिसारा विश्वाचा पसारा की.

९ मे २०२५

२२: सगळे काही जाणणारे स्मित

आले दुख्न सगळे काही जाणणारे स्मित
त्याला नसे कारण, त्याला नसे ध्येयही;
त्याचे ज्वलंत रूप आहे निर्मळ आनंदाचे,
जसे सोन्याची घागर मधुरसाने भरलेली;
ते आहे म्हणून तर मी आहे, माझे सर्वच,
गुरांचा गोठा, तेथे प्रेमळपणाचे हंबरणे;
रात्री दिवसा, सर्वदा, भरभराटच सर्वत्र,
क्षण आणि क्षण ओथंबून जाई शाश्वताने;
असत्य खोटेपणा लबाडी पाप दुर्दैव
नसे त्यांना थारा सृष्टीच्या व्यवहारात;
सौंदर्य हेच आहे त्या गूढत्वाचे कारण,
आणि तेचि करीन मृत्यूलाही परिवर्तित.

११ मे २०२५

२३: अनाथपण

कशास्तव हा सगळा खेळ, कष्टमय उपद्रव्याप,
काय दिव्य साधणार ह्या प्रचण्ड खटाटोपातून?
नसे माती जल अग्नी वायू नभ, नसे भूमि,
सूर्याचाही प्रभाव होई लुप्त खोल विवरात;
किमयाच संकल्पाची की व्हावे निर्माण शून्य,
अगाध विपुलतेतून समृद्धतेतून नाहीसे सर्व;
जाणतेपण गेले, चैतन्य, सत्य, आनंदही,
अव्यक्तातून आले दुसरे कठोर अव्यक्त;
पण ह्या अव्यक्तात आहे लपलेले तेच,
अव्यक्त अव्यक्तात भरभराटण्या सृष्टी;
जीवनाने आणला त्याच्यात कार्यशील मृत्यु
अ-मरत्व घडविण्या शून्याच्याही पलीकडे.

१२ मे २०२५

२४: अद्भुताचा उत्सव

अद्भुताचा उत्सव, अनिर्वचनियत्वाची गहनता,
चैतन्याचे धन, सत्याचे धन, आनंदाचे धन,
विराटाचे हिरण्यगर्भाचे प्रज्ञानघनाचे वैभव,
सप्तलोकाची क्षमता, सप्तभूमीचे गूढत्व,
सप्ताग्निची प्रज्वलता, सात आहुतींचे मूल्य,
सात अर्चनांची भावपूर्णता, अर्घ्यांचे प्राशण,
सात रंगांचे, स्वरांचे, सप्ततारकांची दृष्टी,
सप्तशृंगाचे उंचावणे, मार्कंडेयाचे मनन,
सप्तदेवाची तेजोमयता, सप्त मानवाचे कर्तृत्व,
प्रशांततेत मधुर वीणेचा सर्वकष रस,
सप्त पाताळी आगळे वेगळे आश्चर्य,
जीवनात मरण्यात वाढणारी मोठी समृद्धी, —
इच्छिलेले सर्व विधात्याचा महान संकल्प,
नेई पूर्तीस त्याचीच कार्यसिध्दीची प्रेरणा;
निश्चित, हाच तर सौंदर्याचा अद्भुत उत्सव.

१३ मे २०२५

२५: ह्या प्रेमभरणीत एकच ध्यास

आश्चर्य की! घडत आहे हे युगायुगानंतर,
एक अतुलनीय क्षण, अद्भुत अलौकिक पळ,
हा असा, स्थिर, शांत, भरीव, निश्चल, उभा,
पाहत आहे गतिमान शाश्वत अद्भुततेने;
भाग्यशाली काळाच्या अधिष्ठात्याने निवडलेला,
तो क्षण दिव्य देहाची योजना करण्यासाठी,
सहजतेने आनंदाची घट्ट धरलेली सुसंधी;
एका आवेशी अविश्वसनीय महासागराने
ओतले आहे स्वतःला एका महासागरात,
माधुर्यामधे पूर्ण समरस झालेले माधुर्य,
सोनेरी मधात सोनेरी मध, दिवसात दिवस;
एकरूप होऊन अथांग ते परिपूर्ण जीवन
करीत आहे हिरव्यागर्द सृष्टीला उल्लसित;
प्रियेचे सुंदर रेखीव आंतरिक आकर्षण
आणले आहे प्रेम-प्रीतीने निदर्शनास, बाहेरही,
दृष्टीला टाकले दाखवून, केले आहे प्रसन्न;
आणि खुलवूनि सौंदर्याच्या आनंदी जादूने
केले तिने मोहित प्रियकराच्या नश्वर आत्म्याला;
आकाशभर थोरला गोडवा आणला प्रियतमेने,
पुरातन देहव्यथा त्याच्या टाकल्या काढून;
कालातीत, कठोर, श्रेष्ठतेच्या आड येणारे
आत्मा आणि जड पदार्थातील द्वैत केले नष्ट,
झाला लुप्त भौतिक-आत्मिकतेतील विरोध;
करीत आहे चेहेऱ्यावर नृत्य उल्लसित थोरवी
सौंदर्य आणि आकर्षण यांची, भगवच्च आनंदी;
पण होता एकच मोठा ध्यास ह्या प्रेमभरणीत,
आणि तो ध्यास, असण्याचा एक रूपांतरीत तनु,
दिव्य क्रियाशील पार्थिवता मृत्युलोकीही;
असेल असे वाद्य जशी काही अभिनव वीणा,
अनंताचे संगीत प्रदान करणारी, अनंताची,
आत्म्याच्या बहुविध महानतेमध्ये प्रकटणारी;

असेल सोनेरी-नारंगी ज्वलंत पात्र अग्नीचे ,
चैतन्यमय कुंड, त्याची तनु, श्वास घेणारी;
उमलली आहेत बागेत सर्वत्र नवनवीन फुले,
आनंदी, आणि करीत आहेत गोळा भ्रमर
आल्हादिक मधू, आविष्कार मधुराईचाच;
स्वीकारुनी देहाचा चैतन्यशील पदभार,
उजळीत आहे पुष्कराज अग्नी जीवनाचे वैभव,
येईल घडवूनी मृत्यूहीन अमृतमय देह
प्रत्यक्षात पृथ्वीवर होईल ज्ञानपुरुष तो.

१४ मे २०२५